

Handläggare
Therese Thorell
Telefon: 08-508 25 026**Till**
Socialnämnden

Redovisning av insatser för EU-medborgare i Stockholm vintern 2013/14

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar följande.

1. Socialnämnden beviljar Frälsningsarmén 400 000 kronor i projektbidrag till akutboende för EU-medborgare, Sommarnatt, under perioden 2014-05-05---2014-10-31.
2. Socialnämnden godkänner redovisningen.

Gillis Hammar
FörvaltningschefFredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Vinternatt är ett akutboende för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd som drivits av Stockholms stadsmission, Frälsningsarmén samt Filadelfiakyrkan under perioden 2013-11-01 – 2014-04-30. Stockholms stad har genom socialnämnden gett projektet stöd i form av projektbidrag 3 910 000 kr. Projektbidraget har tillsammans med lokalkostnader inneburit att Socialförvaltningen har haft en total kostnad på 4 024 000 kr. Sedan januari 2014 har det funnits 64 platser inom Vinternatt. Syftet med verksamheten var att det skulle vara en akutinsats för att den enskilde, som nyligen kommit till Stockholm, skulle få tid att ta ställning till om det var möjligt att stanna här och på egen hand ordna med boende och försörjning eller inte.

Socialnämnden har genom projektbidrag och verksamhetsbidrag även gett stöd till dagverksamheter som helt eller delvis vänder sig till EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd med totalt 9 340 000 kr för 2014.

Därutöver har socialjouren, uppsökarteamet samt medborgarkontoret för hemlösa fortsatt sitt utökade uppdrag att

även arbeta med EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd.

Inom Vinternatt har total 759 unika personer sovit under perioden. Av totala antalet besökare har 77% sovit maximalt 15 nätter medan 23% har sovit 16 eller fler nätter. Den grupp som sovit 16 eller fler nätter har använt 76% av det totala antalet använda platser.

Förvaltningen föreslår att bevilja Frälsningsarmén projektbidrag om 400 000 kr för att under perioden 2014-05-05---2014-10-31 driva Sommarnatt. Sommarnatt ska fortsätta utveckla arbetsmetoder i syfte att stödja målgruppen så att de kan etablera sig på arbetsmarknaden och på sätt själva kunna ta ansvar för sin boendesituation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med socialtjänstavdelningen.

Bakgrund

Detta ärende innebär en redovisning av det arbete som stadens verksamheter och idéburna organisationer har utfört under vintern 2013/14 för målgruppen EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållsstånd. Redovisningen har fokus på projekt Vinternatt och förslag till fördelning av medel till Frälsningsarméns projekt Sommarnatt.

Redovisning

Vinternatt

Vinternatt är ett akutboende för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd som under vintern 2013/14 drivits av Stockholms stadsmission, Frälsningsarmén och Filadelfiakyrkan med ekonomiskt stöd från Stockholms stad. Socialnämnden har beviljat 3 910 000 kr i projektbidrag till organisationerna och även bekostat lokalhyra, värme och el med 114 000 kr för en av verksamheterna. Socialförvaltningen har därmed bidragit med totalt 4 024 000 kr för att finansiera projektet. Bidraget från socialnämnden har utgjort drygt 70 % av den totala budgeten för Vinternatt. En styrgrupp bestående av representanter från verksamheterna och Socialförvaltningen har sammanträtt en gång/månad. Dessutom har det funnits en arbetsgrupp med representanter från de olika verksamheterna där konkreta driftsfrågor har behandlats.

Vinternatt har drivits i tre olika lokaler, två i Hjorthagen och en i Vasastan. Från mitten av januari 2014 har antalet platser varit 64. Det innebär en utökning med 20 platser jämfört med föregående år.

Förutsättningarna för beviljandet av projektbidrag till Vinternatt var att det skulle vara en akutinsats för att den enskilde, som nyligen kommit till Stockholm, skulle få tid att ta ställning till om det var möjligt att stanna här och på egen hand ordna med boende och försörjning eller inte. Förutsättningarna för beviljandet av bidrag till Filadelfiakyrkan var att de platserna skulle vara kompletterande till platserna hos Stockholms stadsmision eller Frälsningsarmén.

Vinternatt har varit öppet varje dag från kl 21:00 då insläpp inletts. På vardagar har verksamheten stängt kl 07:00 på morgonen och på helger kl 08:00. Besökare har fått sova maximalt fem nätter i sträck till en kostnad av 10 kr/natt. När en plats blivit ledig har den lottats ut bland de som önskar plats. De som inte fått en plats hos Stockholms stadsmision eller Frälsningsarmén har getts möjlighet till plats hos Filadelfiakyrkan. Dessa platser har getts en natt i taget och besökaren har nästföljande kväll fått återvända till ordinarie verksamhet för att delta i fördelning av platser. På Vinternatt har kvällsmat och frukost serverats och det har funnits duschmöjligheter.

Under perioden har beläggningen totalt varit 97 % för alla tre verksamheter. De flesta nätter har det varit fullbelagt förutom enstaka nätter, ofta i samband med helger. I samband med att det tillkom platser hos Filadelfia sjönk antalet personer som inte fick plats för att därefter åter öka. Under hela perioden är det i genomsnitt 6 personer/natt som inte har fått en plats.

Totalt har 759 individer sovit på Vinternatt. En majoritet av besökarna, 77%, har sovit maximalt 15 nätter medan 23% av besökarna har sovit 16 nätter eller fler. Mer detaljerad fördelning framgår i tabell nedan.

Antal nätter på Vinternatt	Andel av besökare på Vinternatt
Max 5 nätter	57 %
6-15 nätter	20 %
16-20 nätter	5 %
21-152 nätter	18 %

Den andel som har sovit på Vinternatt mer än 15 nätter, dvs 23 % av besökarna, har använt 76% av utnyttjade platser.

Det är framförallt män som är tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd som har besökt Vinternatt och endast 3,6 % var kvinnor. Besökarna kom från totalt 35 olika länder men det är framförallt tre länder som står för majoriteten av besökare då 34 % kom från Italien, 19 % från Spanien och 18% från Rumänien. Personerna från Italien och Spanien har i stor utsträckning sitt ursprung i olika afrikanska eller sydamerikanska länder och enligt uppgifter från verksamheterna haft arbeten i Italien och Spanien tills dess att den ekonomiska krisen inleddes.

En utmaning för verksamheterna har under hela perioden varit att en del av besökarna inte har haft möjlighet att ordna med eget boende efter en inledande tid på Vinternatt. De har i hög utsträckning ändå valt att stanna i Stockholm och istället återkommit till Vinternatt. Det har under hela projekttiden varit svårt för verksamheterna att motivera besökarna att träffa socialsekreterare på medborgarkontoret för hemlösa för rådgivande samtal.

En enkätundersökning genomfördes under april 2014 och den besvarades av 111 personer. Enkäten visar positiva resultat avseende bemötande och informationsgivande från personalens sida gentemot besökarna. En övervägande majoritet (ca 90%) anser att man har känt sig trygg i verksamheten, att man fått bra möjligheter till vila samt att det varit viktigt att få tillgång till dusch samt kvälls- och frukostmål. Av de som har besvarat enkäten uppger 57 % att de skulle sova utomhus eller inomhus på offentliga platser om Vinternatt inte fanns.

Stockholms stadsmission och Frälsningsarmén har lämnat oidentifierade beskrivningar av personer som bott på Vinternatt till Stockholms stad som ett led i att beskriva gruppen som besökt Vinternatt närmare. Beskrivningarna visar bl a att besökarnas vistelsetid i Sverige varierar från enstaka månader till flera år.

Socialjouren, Uppsökarteamet och Medborgarkontoret för hemlösa

Stockholms stads socialjour har under perioden noga följt utvecklingen avseende de EU-medborgare som befinner sig i utsatta situationer i staden. Nära samverkan finns mellan socialjour, uppsökarteamet och medborgarkontoret. En kontinuerlig dialog förs även med stadens juridiska avdelning rörande rättsläget.

När en ansökan om bistånd har inkommit till socialjouren från EU-medborgare har en första bedömning gjorts för att klargöra om

situationen är akut eller ej. Vid ej akuta situationer har personen getts en besökstid för att en mer grundlig utredning ska kunna genomföras innan beslut fattas. Besöken har hållits i lokaler på Pelarbacken och i samverkan med medborgarkontoret för hemlösa som då bistått socialjourens socialsekreterare i mottagandet av de tidsbokade besöken.

Under perioden 2013-11-01 tom 2014-04-30 har det totalt varit 177 EU-medborgare som har ansökt om bistånd hos socialjouren. Under motsvarande period förra året var det 388 personer.

Uppsökarteamet har under vintern 2013/14 fortsatt sitt arbete riktat till EU-medborgare som befinner sig i hemlöshet eller annan utsatt situation i offentliga miljöer i Stockholm. Arbetet har bl a bestått i att ge målgruppen information samt uppmärksamma och ge stöd till särskilt utsatta personer. Under perioden november 2013 tom april 2014 har sammanlagt 28 personer uppmärksammats som varit i behov av utökat stöd. Kontakt är initierats med samtliga och 36 % av dem har fått eller tagit emot utökat stöd genom att kontakt har etablerats med ordinarie hjälpsystem, exempelvis socialtjänst eller sjukvård.

Under perioden har uppsökarteamet utfört insatser och i samband med de avhysningar av bosättningar som genomförts. Det har exempelvis inneburit närvaro vid boplatserna ett flertal kvällar innan avhysningen. Information har getts med hjälp av tolk. Syftet med närvaron på boplatserna har även varit att uppmärksamma om någon person befunnit sig i en akut nödsituation för att i sådant fall länka till sjukvård eller socialjour.

Arbetet i samband med avhysningar har påverkat uppsökarteamets arbete genom att de för målgruppen, i högre grad, blivit förknippade med avhysningar vilket försvårar möjligheten att skapa relationer och arbeta motiverande.

Medborgarkontoret för hemlösa har erbjudit EU-medborgare stöd i kontakt med myndigheter, rådgivning kring uppehållsrätt och stöd i bostadssökande. Medborgarkontoret har även erbjudit rådgivning för målgruppen på plats på Vinternatt två gånger/vecka. Detta har utnyttjats i mycket liten utsträckning under hela perioden.

Crossroads

Crossroads är ett projekt som drivs i samarbete mellan Stockholms stadsmision (projektägare), Frälsningsarmén, Arbetsförmedlingen samt Stockholms stad. Verksamheten finansieras delvis av medel

från Europeiska socialfonden (ESF). Projektets övergripande målsättning är att utforma en arbetsmodell som förhindrar social och ekonomisk utestängning av EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd i Stockholm. Verksamheten innebär bl a möjlighet till rådgivning avseende arbetsmarknad och att söka arbete, kurser i svenska, tillgång till datorer men även basbehovsverksamhet som mat, dusch och tvättmöjligheter. Crossroads har öppet måndag till fredag 8-12 och finns f ro m februari 2014 på Krukmakargatan 36 a.

Socialnämnden har för 2014 totalt beviljat Stockholms stadsmission 4 650 000 kr till dagverksamheterna Klaragården, Stadsmissionen center samt Crossroads. Av dessa medel har 3 400 000 kr fördelats till Crossroads.

Verksamheten har under perioden november 2013 tom april 2014 tagit emot 16 093 besök och det har tillkommit 980 nya personer. Varje dag tar verksamheten emot ca 129 besök. Under februari var verksamheten stängd ca en vecka med anledning av flytt vilket påverkar besökssiffrorna. Av besökarna är 44 % EU-medborgare och 56% tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd.

Under perioden har totalt 22% av besöken deltagit i någon av de aktiviteter som erbjuds utöver basverksamhet. Uppdelat på de olika typerna av aktiviteter innebär det:

Handlingsplan, rådgivningssamtal eller hjälp i kontakt med myndigheter	12 %
Kurser (framförallt i svenska, engelska, söka arbete)	9 %
Träffat ex läkare, foterapeut, frisör	1 %

Projektet pågår tom 2014-12-31 och utvärderas kontinuerligt av PwC som har uppdrag som följeforskare.

Övriga dagverksamheter

Övriga dagverksamheter som riktar sig till hemlösa och som även tar emot EU-medborgare drivs av Frälsningsarmén, Convictus och Ny Gemenskap. Totalt har 7 690 000 kr beviljats dessa verksamheter för 2014. I den summan inkluderas tilläggsbidrag till Convictus för att möjliggöra helgöppet på en av verksamheterna samt tilläggsbidrag till Ny Gemenskap som kompensation för ökade hyreskostnader i samband med flytt.

Verksamheterna erbjuder basbehov i form av mat, tvätt och duschmöjligheter, utdelning av kläder samt i vissa fall andra aktiviteter, ex juridisk rådgivning.

Verksamheterna riktar sig inte primärt till EU-medborgare men de senaste åren har en stor andel av besökarna utgjorts av EU-medborgare eller tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd. Verksamheternas egna uppskattningar av hur stor andel av besökarna som är EU- eller tredjelandsmedborgare varierar mellan 30-75%. Den nya målgruppen har inneburit att verksamheterna har behövt förändra sina arbetssätt på olika sätt. Dagverksamheterna har inte samma möjlighet att länka målgruppen vidare till ett ordinarie socialt stödsystem eller motivera besökarna till att ta emot hjälp från dessa. Dessutom har målgruppen en annan typ av problematik och har inte missbruks- eller psykiska problem i samma utsträckning som den målgrupp som verksamheterna traditionellt har vänt sig till. Besökare från målgruppen efterfrågar framförallt basbehov (mat, dusch och kläder).

Ansökan från Frälsningsarmén till projekt Sommarnatt

Frälsningsarmén har ansökt om projektbidrag med 400 000 kr för att under perioden 2014-05-05--2014-10-31 kunna erbjuda akutboende med 20 platser för EU-medborgare och tredjelandsmedborgare med EG-uppehållstillstånd som nyligen börjat arbeta eller aktivt söker arbete. Syftet med verksamheten är att stötta målgruppen så att de kan etablera sig på arbetsmarknaden och på så sätt själva kunna ta ansvar för sin boendesituation. Boende kommer erbjudas 7 nätter i rad till en kostnad av 40 kr/natt då det även erbjuds kvällsmat och frukost samt duschmöjligheter. Efter de inledande 7 nätterna erbjuds en lika lång period efter genomfört avstämningssamtal och uppföljning av arbetsplan. Målsättning är att upprätta arbetsplaner med minst 9 personer varje vecka. I syfte att förbättra möjligheten att lära känna besökarna ska de ha ansvar att hjälpa till i verksamheten en dag i veckan, exempelvis genom dukning, diskning och städning. Varje individ ska kunna bo maximalt 30 nätter på Sommarnatt. Frälsningsarmén har som målsättning att ha ett utskrivningssamtal med alla som bott maximal tid för att ta reda på hur de därefter löser sin boendesituation. Statistik kommer att föras löpande och aktiv kontakt ska finnas med uppsökarenheten och länkning kommer att göras till socialtjänsten.

Sommarnatt bedrevs av Frälsningsarmén under sommaren 2013 och erfarenheter från projektet var bl a att det var viktigt för besökarna att få betala för en natt i taget då de inte har ekonomiska möjligheter

att betala i förskott vilket prövades inledningsvis. En annan erfarenhet var att det var svårt för målgruppen att få arbete och att de därför inte kunde ordna med eget boende. Årets ansökan har ett större fokus på att knyta kontakt med besökarna, upprätta arbetsplaner samt stötta i kontakt med exempelvis arbetsförmedling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Samarbetet med de organisationer som drivit Vinternatt har fungerat bra under perioden. Under vintern 2013/14 har det bott 759 personer på Vinternatt vilket är en ökning från föregående år då 670 personer besökte Vinternatt. Det är positivt att en majoritet av besökarna, 77 %, har sovit maximalt 15 nätter men samtidigt har majoriteten av använda platser, 76%, använts av endast 23 % av besökarna. Hela perioden har bestått av 181 nätter och den som har bott längst har bott 152 nätter. Även detta är en ökning från föregående år då den som hade sovit längst på Vinternatt hade sovit 133 nätter.

En erfarenhet är att besökarna har haft ett begränsat intresse av rådgivande samtal med socialsekreterare på medborgarkontoret för hemlösa.

Slutsatsen efter vintern 2013/14 är att Vinternatt för vissa har varit ett faktiskt akutboende men att det av andra har använts som ett sätt att lösa sin boendesituation under en längre tid.

Det finns personer som inte har sökt sig till Vinternatt men ändå befunnit sig i utsatta miljöer. Särskilt utsatta personer har genom uppsökarteamets arbete ändå kunnat uppmärksammas och vid behov länkats till stödinsatser även om de inte har vistats på Vinternatt.

Frälsningsarmén har i sin ansökan om projektbidrag till Sommarnatt lagt fokus på att ge besökarna stöd för att hitta arbete. Förvaltningen anser att det är ett motiverat steg i metodutvecklingen då det är en målgrupp som befinner sig i Stockholm i syfte att söka arbete. Frälsningsarmén kommer involvera besökarna mer i verksamheten och förhoppningsvis kan det leda till en förbättrad kontakt med besökarna och förbättrade möjligheter att ge dem adekvat stöd. Förvaltningen anser därför att Frälsningsarmén bör beviljas det sökta projektbidraget.

Bilagor

1. Ansökan om projektbidrag från Frälsningsarmén, projekt Sommarnatt.